

COLUMN

VAN BUITEN – NAAR BINNEN – NAAR BUITEN

Corné Nijburg*

■ Tijdens de persconferentie van de presentatie van het OECD-rapport “Water governance in the Netherlands: Fit for the future?” op 17 maart jl. gaf Yves Leterme het Nederlandse waterbeheer het rapportcijfer 8,5. Mooi dat er van buiten zo tegen de water governance binnen Nederland wordt aangekeken, maar wat doen we er mee naar buiten?

■ Dat cijfer is relatief. We hebben een water governance ontwikkeld die past bij onze (polder)cultuur en ons fysieke systeem. Die 8,5 is dus alleen geldig binnen onze grenzen. Zodra we naar buiten gaan met het Nederlandse water governance model, moeten we dat cijfer voor onze manier van werken anders gaan lezen. Als we hetzelfde blijven doen is een 8,5 in Nederland, een 7,5 in Frankrijk, een 6,5 in Turkije, een 5,5 in Colombia en een zware onvoldoende in Mozambique.

Kortom: we mogen best trots zijn op een 8,5, maar water governance in de internationale context is de best practice uit Nederland vertalen naar de lokale context en fysieke systemen. Dan blijkt het begrip decentralisatie in bijvoorbeeld Afrika ineens heel iets anders te zijn. Soms ontbreken de instituties op het niveau van stroomgebieden tussen het nationale en lokale niveau. Overheden zijn vaak niet de drijvende kracht bij economische ontwikkelingen. De verantwoordelijkheden voor het waterbeheer op nationaal niveau zijn vaak versnipperd over verschillende ministeries. Er is misschien nog wel een goede nationale wetgeving, maar de naleving en handhaving daarvan in de praktijk is slecht ontwikkeld. En als er al regionale of lokale organisaties zijn voor het waterbeheer, hebben deze vaak geen slagkracht omdat de financiële middelen ontbreken. Het systeem van vergunningen en betalen voor waterdiensten is onvoldoende ontwikkeld. Men is voor het geld vaak afhankelijk van andere partijen. Wanneer de verantwoordelijkheid voor een bepaalde watertaak bij een instantie ligt die voor het halen van de doelen afhankelijk is van andere instanties of beleid in andere sectoren, kan dit tot problemen leiden. Dit geldt in versterkte mate voor situaties waarin de ene instantie beslissingen neemt, terwijl de andere instantie die moet

financieren. De OESO noemt dit het sneeuwbal-effect. Als we in een dergelijke context volstaan met het Nederlandse model te gaan kopiëren, wordt dat een onvoldoende.

Het is dus een misvatting te denken dat onze water governance eenvoudig kan worden “geïmplant” in het buitenland. Steeds zal de plaatselijke cultuur, setting en fysieke structuur meegenomen moeten worden. Gelukkig zijn we ons daarvan bewust en wordt wel degelijk, met vallen en opstaan, uitgegaan van de lokale culturen en bestaande systemen. Dan blijkt met een kritische en creatieve houding opeens veel kennis wel bruikbaar te zijn. Dan wordt een onvoldoende wel weer een voldoende. Bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van lokale ondernemers die belang hebben bij het waterbeheer en daar ook financieel aan willen bijdragen, ontstaan krachtige lokale of zelfs regionale waterbeheerorganisaties, met een kloppende business case. Ook de “awareness”, die volgens de OECD in Nederland opvallend laag is, is in het buitenland vaak veel groter. Daar valt door ons dus van te leren.

Dat zijn ervaringen die we ook weer naar Nederland mee terug kunnen nemen. De OECD wijst op de kwetsbaarheid van Nederland als laagliggend benedenstrooms land daar waar het gaat om de mogelijke effecten van klimaatverandering. Dat geldt voor waterveiligheid, maar ook voor de zoetwatervoorziening. Binnen het zoetwatervraagstuk zouden we meer gebruik kunnen maken van de ondernemers die belang hebben bij de garantie van de beschikbaarheid van zoetwater. De OECD wijst op buitenlandse voorbeelden op dit terrein.

Door de kennis en inzichten van buiten weer naar binnen te halen kunnen we van die 8,5 misschien zelfs nog wel een 9 maken. ■

* **Corné Nijburg** is directeur Water Governance Centre.